

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1985 r.

o drobnej wytwórczości.

W celu zapewnienia zgodnego z potrzebami społecznymi rozwoju drobnej wytwórczości stanowiącej trwały składnik socjalistycznej gospodarki oraz w celu podniesienia sprawności i efektywności funkcjonowania gospodarki stanowi się, co następuje:

Rozdział I

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Drobna wytwórczość rozwija działalność wytwórczą i usługową we wszystkich typach i formach własności.

2. Jednostkami drobnej wytwórczości w rozumieniu ustawy są:

- 1) państwowe przedsiębiorstwa terenowe drobnej wytwórczości oraz ich zrzeszenia,
- 2) państwowe przedsiębiorstwa technicznej obsługi rolnictwa oraz ich zrzeszenia,
- 3) spółdzielnie pracy oraz ich związki,
- 4) spółdzielnie rzemieśnicze,
- 5) jednostki gospodarcze organizacji społecznych sporządzające bilans,
- 6) zakłady rzemieśnicze,
- 7) nie uspołecznione jednostki usługowe nierzemieślnicze,
- 8) jednostki wytwórczości ludowej i artystycznej.

3. Rada Ministrów może uznać za jednostki drobnej wytwórczości inne jednostki niż wymienione w ust. 2.

Art. 2. Przepisy ustawy dotyczące nie uspołecznionych jednostek drobnej wytwórczości stosuje się także do przedsiębiorstw zagranicznych i z udziałem zagranicznym, prowadzących na podstawie odrębnych przepisów na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalność gospodarczą w zakresie drobnej wytwórczości.

Art. 3. Celem drobnej wytwórczości jest zaspokajanie potrzeb społecznych, w szczególności przez:

- 1) wytwarzanie wyrobów i świadczenie usług dla zaopatrzenia rynku,
- 2) wytwarzanie wyrobów i świadczenie usług dla rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz rozwijanie przetwórstwa rolno-spożywczego,
- 3) wykonywanie specjalistycznej produkcji małoseryjnej i jednostkowej, prowadzenie działalności remontowej oraz wytwarzanie i regenerację części zamiennej,
- 4) prowadzenie działalności kooperacyjnej,
- 5) rozwijanie produkcji i usług na eksport oraz innych form współpracy gospodarczej z zagranicą,
- 6) pozyskiwanie i przetwarzanie miejscowych oraz wtórnych surowców i materiałów, zagospodarowywanie nieczynnych maszyn i urządzeń, a także lokali i powierzchni produkcyjnych,
- 7) wytwarzanie materiałów budowlanych, budownictwo mieszkaniowe i inwentarskie oraz wykonywanie remontów obiektów: mieszkalnych, handlowych, usługowych, produkcji rolnej i przechowalnictwa płodów rolnych, oświaty, kultury, służby zdrowia i opieki społecznej,

- 8) organizowanie oraz prowadzenie produkcji i usług w systemie nakładczym,
- 9) zatrudnianie i rehabilitację zawodową inwalidów i niewidomych.

Rozdział 2

Zasady funkcjonowania drobnej wytwórczości.

Art. 4. Jednostki drobnej wytwórczości prowadzą działalność gospodarczą na zasadach określonych w przepisach odrębnych, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 5. Uspołecznione jednostki drobnej wytwórczości opracowują plany swojej działalności samodzielnie, stosownie do własnych potrzeb i możliwości, uwzględniając zasady określone w ustawie o planowaniu społeczno-gospodarczym i odpowiednio zasady określone w ustawie o przedsiębiorstwach państwowych bądź w ustawie — Prawo spółdzielcze oraz kierując się założeniami rocznych i wieloletnich planów centralnych i terytorialnych.

Art. 6. Określone w wieloletnich i rocznych planach terytorialnych stopnia wojewódzkiego i podstawowego założenia rozwoju drobnej wytwórczości oraz przedsięwzięcia i środki organizacyjne i ekonomiczne sprzyjające aktywizacji oraz podnoszeniu efektywności działania jednostek drobnej wytwórczości powinny umożliwić realizację celów drobnej wytwórczości, określonych w art. 3.

Art. 7. 1. Spółdzielnie: inwalidów, niewidomych oraz rękodzieła ludowego i artystycznego, a także ich związki wykonują zadania zgodnie z celami społecznymi określonymi w ich statutach.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa warunki działania i rozwoju spółdzielczości inwalidów i spółdzielczości niewidomych.

3. Rada Ministrów, w celu zapewnienia inwalidom i niewidomym warunków rehabilitacji zawodowej w procesie pracy, w drodze rozporządzenia, może ustanawiać na rzecz spółdzielni inwalidów i spółdzielni niewidomych wyłączne prawo wytwarzania niektórych wyrobów i świadczenia niektórych usług.

4. Rada Ministrów, ustanawiając wyłączne prawo wytwarzania niektórych wyrobów i świadczenia niektórych usług, o którym mowa w ust. 3, określa, czy i w jakim zakresie może być prowadzona dotychczasowa działalność produkcyjna i usługowa przez inne jednostki zarówno gospodarki uspołecznionej, jak i nie uspołecznionej.

Art. 8. Rady narodowe oraz ich organy wykonawcze i zarządzające zapewniają rozwój działalności usługowej drobnej wytwórczości zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, dążąc do utworzenia rynku konsumenta w dziedzinie zaspokajania potrzeb społecznych w zakresie usług.

Art. 9. W razie podjęcia przez jednostkę drobnej wytwórczości, na podstawie umowy z organem administracji państwowej, wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług koniecznych do zaspokojenia potrzeb społecznych, organ ten jest obowiązany zapewnić tej jednostce wskazane w umowie środki finansowe i inne środki umożliwiające wykonywanie tej działalności na zasadzie rentowności.

Art. 10. 1. Jednostki drobnej wytwórczości są uprawnione do:

- 1) nabywania niezbędnych środków produkcji pochodzących z produkcji krajowej bezpośrednio w zakładach produkcyjnych i w jednostkach handlowych oraz od producentów rolnych i ludności,
  - 2) sprzedaży swoich wyrobów i usług bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostek handlowych,
- jeżeli przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

2. Stosowanie reglamentacji obrotu wyrobami i usługami jednostek drobnej wytwórczości może być wprowadzone przez Radę Ministrów w wypadkach przewidzianych w odrębnych przepisach.

Art. 11. Rada Ministrów, w ramach obowiązujących systemów zaopatrzenia materiałowo-technicznego, zapewnia wyodrębnienie w bilansach surowców i materiałów podstawowych dla drobnej wytwórczości oraz preferencje w zaopatrzeniu materiałowo-technicznym dla tych jednostek drobnej wytwórczości, które statutowo zatrudniają osoby niepełnosprawne, oraz dla jednostek drobnej wytwórczości świadczących usługi bytowe i wytwarzających wyroby z zakresu rękodzieła ludowego i artystycznego.

Art. 12. 1. Jednostki drobnej wytwórczości mogą tworzyć na zasadzie dobrowolności, w drodze umów porozumienia branżowe ogólnokrajowe i terenowe z innymi jednostkami gospodarczymi, niezależnie od ich formy organizacyjnej i formy własności, zwane dalej „porozumieniami branżowymi”.

2. W porozumieniach branżowych mogą uczestniczyć także jednostki współpracujące z jednostkami drobnej wytwórczości, jak: jednostki handlowe, ośrodki badawczo-rozwojowe oraz inne.

3. Umowa o utworzeniu porozumienia branżowego określa nazwę porozumienia, uczestników porozumienia, cel i przedmiot działania, organy porozumienia i środki niezbędne do realizacji jego celu.

4. Szczegółowy zakres i tryb działania porozumienia branżowego i jego organów określa statut uchwalony przez uczestników porozumienia.

5. Uczestnicy porozumienia branżowego mogą tworzyć spółki prawa handlowego do prowadzenia działalności gospodarczej niezbędnej do realizacji celu tego porozumienia.

6. Spółki, o których mowa w ust. 5, w zakresie prowadzonej przez nie działalności, są traktowane jako uspołecznione jednostki drobnej wytwórczości.

Rozdział 3

Gospodarka finansowa uspołecznionych jednostek drobnej wytwórczości.

Art. 13. 1. Przy określaniu obciążeń podatkowych jednostek drobnej wytwórczości, w tym ulg podatkowych, należy w szczególności uwzględniać:

- 1) zapewnienie gromadzenia środków finansowych niezbędnych do finansowania przyspieszenia rozwoju drobnej wytwórczości i zwiększenia jej udziału w strukturze przemysłowej kraju,

- 2) realizację celów społecznych, między innymi przez zawodową rehabilitację osób niepełnosprawnych,
- 3) wysoki udział pracy żywej, związanej ze świadczeniem usług bytowych i z produkcją prowadzoną systemem nakładczym,
- 4) udział w funduszach własnych spółdzielni środków finansowych członków spółdzielni,
- 5) potrzebę wspierania rozwoju twórczości ludowej i artystycznej.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może w gospodarczo uzasadnionych wypadkach obniżyć uspołecznionym jednostkom drobnej wytwórczości stawki podatku dochodowego, ustalone w przepisach podatkowych, nie więcej niż o 10 punktów, pod warunkiem przeznaczenia środków uzyskanych z obniżki podatku na cele rozwojowe.

3. Rada Ministrów dostosowując przepisy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych do specyfiki państwowych przedsiębiorstw, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, uwzględnia zasady określone w ust. 1.

Art. 14. Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oraz od wartości niematerialnych i prawnych, dokonywane przez uspołecznione jednostki drobnej wytwórczości, przeznaczają się w całości na cele rozwojowe tych jednostek, w tym na cele określone w art. 18.

Art. 15. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa rodzaje usług bytowych, wyrobów z zakresu rękodzieła ludowego i artystycznego oraz produkcji w systemie nakładczym, do których stosuje się ulgi i zwolnienia w zakresie obciążeń na rzecz Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej, oraz zasady i zakres tych ulg i zwolnień.

Art. 16. Uspołecznione jednostki drobnej wytwórczości mogą podejmować wspólne przedsięwzięcia: inwestycyjne, w zakresie postępu techniczno-ekonomicznego, socjalne i budownictwa mieszkaniowego.

Art. 17. 1. Uspołecznione jednostki drobnej wytwórczości mogą dysponować środkami dewizowymi uzyskiwanymi z tytułu zrealizowanego eksportu w wysokości i na zasadach określonych przez Ministra Handlu Zagranicznego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Zasady, o których mowa w ust. 1, powinny uwzględniać specyfikę uspołecznionych jednostek drobnej wytwórczości i zapewniać promocję działalności eksportowej tych jednostek.

Rozdział 4

Wojewódzkie fundusze rozwoju drobnej wytwórczości.

Art. 18. 1. Tworzy się wojewódzkie fundusze rozwoju drobnej wytwórczości, zwane dalej „funduszami”.

2. Środkami funduszy są:

- 1) część odpisów amortyzacyjnych dokonywanych przez państwowe przedsiębiorstwa terenowe drobnej wytwórczości, w wysokości określonej przez organ założycielski,

- 2) dotacje z nadwyżek budżetów terenowych, w wysokościach uchwalonych przez rady narodowe,
- 3) inne wpływy i środki, określone w odrębnych przepisach.

3. Fundusze są zasilane dotacjami z budżetu centralnego. Wysokość dotacji oraz ich przeznaczenie określa ustawa budżetowa.

4. Dysponentami funduszy są wojewodowie i prezydenci miast: stołecznego Warszawy, Krakowa i Łodzi.

5. Środki funduszy przeznaczają się na udzielanie pożyczek na cele rozwojowe uspołecznionych jednostek drobnej wytwórczości, a w wyjątkowych wypadkach na udzielanie dotacji na finansowanie środków obrotowych dla nowo powstających państwowych przedsiębiorstw terenowych drobnej wytwórczości.

Art. 19. Środki funduszy nie wykorzystane w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny.

Rozdział 5

Rada Drobnej Wytwórczości.

Art. 20. Tworzy się Radę Drobnej Wytwórczości, zwaną dalej „Radą”. Rada działa przy Prezisie Rady Ministrów jako organ opiniotwórczy i doradczy.

Art. 21. Głównymi zadaniami Rady są:

- 1) zespolenie działań uspołecznionych i nie uspołecznionych jednostek drobnej wytwórczości i zapewnienie im uczestnictwa w kształtowaniu i realizacji polityki społeczno-gospodarczej w tej dziedzinie,
- 2) inicjowanie działań na rzecz rozwoju drobnej wytwórczości,
- 3) inicjowanie różnych form współpracy organizacji zrzeszających jednostki drobnej wytwórczości i usług,
- 4) promocja różnych form działalności gospodarczej drobnej wytwórczości i usług, sprzyjających pełniejszemu zaspokajaniu potrzeb ludności w zakresie wyrobów i usług.

Art. 22. Rada realizuje swoje zadania w szczególności przez:

- 1) rozpatrywanie ocen i analiz oraz innych materiałów problemowych dotyczących stanu i perspektyw rozwoju drobnej wytwórczości i usług,
- 2) wnioskowanie i opiniowanie aktów prawnych, w szczególności dotyczących powiązań systemowych określających warunki działania drobnej wytwórczości i usług,
- 3) opiniowanie warunków funkcjonowania drobnej wytwórczości, przewidywanych w planach centralnych,
- 4) przygotowywanie ocen dotyczących współdziałania terenowych organów administracji państwowej z jednostkami drobnej wytwórczości,

- 5) inspirowanie badań nad możliwościami zwiększenia udziału różnych form działalności drobnej wytwórczości w społeczno-gospodarczej aktywizacji regionów,
- 6) przygotowywanie ocen i wniosków w sprawie współdziałania jednostek drobnej wytwórczości,
- 7) opiniowanie programów międzynarodowej współpracy instytucji i organizacji zainteresowanych problematyką drobnej wytwórczości,
- 8) rozpatrywanie informacji o realizacji zadań społeczno-gospodarczych przez jednostki drobnej wytwórczości.

Art. 23. 1. W skład Rady wchodzi przedstawiciele jednostek drobnej wytwórczości, organizacji politycznych, społecznych, związkowych i naukowych oraz organów administracji państwowej.

2. Członków Rady powołuje na okres czterech lat Prezes Rady Ministrów.

Art. 24. Zasady i tryb działania Rady określa uchwalony przez nią regulamin.

Rozdział 6

Przepisy szczególne i końcowe.

Art. 25. 1. W wypadkach gdy trwale nieczynne i nie wykorzystywane obiekty przemysłowe, należące do przedsiębiorstw państwowych, nie mogą być zagospodarowane przez ich dotychczasowych użytkowników —

podlegają one zbyciu w pierwszej kolejności państwowym przedsiębiorstwom terenowym drobnej wytwórczości.

2. Organ założycielski może nałożyć na przedsiębiorstwo obowiązek zbycia obiektów, o których mowa w ust. 1, państwowemu przedsiębiorstwu terenowemu drobnej wytwórczości, wskazanemu przez terenowy organ administracji państwowej o właściwości ogólnej stopnia wojewódzkiego.

3. Organ założycielski, nakładając obowiązek zbycia obiektów, określa ich wartość. W uzasadnionych wypadkach może być dokonana przecena zbywanego obiektu.

Art. 26. Rada Państwa i Rada Ministrów, w drodze uchwały, określa warunki odbudowy i rozwoju państwowych przedsiębiorstw terenowych drobnej wytwórczości.

Art. 27. 1. Organizacje społeczne mogą prowadzić działalność gospodarczą, w szczególności w zakresie drobnej wytwórczości, handlu oraz usług, zwaną dalej „działalnością gospodarczą”.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady i zakres prowadzenia działalności gospodarczej, organy właściwe do udzielania zezwoleń na jej prowadzenie oraz tryb udzielania takich zezwoleń, a także warunki i zasady zrzeszania się organizacji społecznych w zakresie ich działalności gospodarczej.

Art. 28. Ustawa wchodzi w życie z dniem 31 marca 1985 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jąbłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*